

Bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter lov om social service

I medfør af § 108, stk. 7, og § 135 b i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 798 af 7. august 2019, som ændret ved lov nr. 498 af 1. maj 2019, § 23 i lov om frikommunenetværk, jf. lovbekendtgørelse nr. 831 af 25. juni 2018, og § 12 i lov nr. 649 af 8. juni 2017 om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie fastsættes:

Begreber og principper

§ 1. Magtanvendelse over for voksne efter kapitel 24-24 b i lov om social service, §§ 16-22 i lov om frikommunenetværk og §§ 5-11 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie omfatter fysiske indgreb i selvbestemmelsesretten.

Stk. 2. Lovlig magtanvendelse omfatter:

- 1) Afværgehjælp efter § 124 c i lov om social service.
- 2) Fastholdelse m.v. efter §§ 124 d, 136 a, 136 c og 136 d i lov om social service.
- 3) Særlige døråbnere efter § 125 i lov om social service.
- 4) Anvendelse af stofseler efter § 128 i lov om social service.
- 5) Anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter § 128 b i lov om social service.
- 6) Låsning og sikring af yderdøre og vinduer efter § 128 c i lov om social service.
- 7) Optagelse i særlige botilbud uden samtykke efter §§ 131, 131 a og 136 f i lov om social service.
- 8) Fastholdelse efter §§ 18 og 19 i lov om frikommunenetværk.
- 9) Anvendelse af stofseler efter § 20 i lov om frikommunenetværk.
- 10) Fastholdelse efter §§ 7 og 8 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie.
- 11) Anvendelse af stofseler efter § 9 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie.

Stk. 3. Fastsættelse af husorden efter § 123, stk. 1, fysisk guidning efter § 124 b, stk. 1, og anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter § 136 e, stk. 1, i lov om social service er ikke magtanvendelse.

Stk. 4. Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten kan alene iværksættes over for de persongrupper, der er nævnt i §§ 124 a, 136 og 136 b i lov om social service, § 16, stk. 2, i lov om frikommunenetværk, og § 5, stk. 2, i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, når pleje, omsorg og socialpædagogisk indsats i det konkrete tilfælde har vist sig utilstrækkelig.

Stk. 5. Indgreb efter bestemmelserne nævnt i stk. 2 forudsætter en individuel vurdering af indgrebets faglige forsvarlighed og nødvendighed samt pågældendes helbredstilstand.

§ 2. Den person, der er ansvarlig for foranstaltninger iværksat efter § 1, stk. 2, har pligt til at påse, at foranstaltningen ikke udstrækkes længere end påkrævet.

Særlige døråbnere

§ 3. Kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 125 i lov om social service gælder i 12 måneder.

Stk. 2. Særlige døråbnere efter § 125 i lov om social service omfatter dobbelte dørgreb, dobbelttryk for døråbning og lignende. Foranstaltningen må ikke have karakter af en egentlig aflåsningsmekanisme, men må alene virke forsinkende i forhold til den pågældendes frie færden, så personalets opmærksomhed henledes på, at den pågældende er ved at gå ud af døren.

Stk. 3. Beboere skal sikres nødvendig hjælp til at betjene de særlige døråbnere.

Stofseler

§ 4. I sager om foranstaltninger iværksat i henhold til § 128 i lov om social service skal personalet revurdere behovet for foranstaltningens fortsatte anvendelse løbende, dog senest 18 måneder efter kommunalbestyrelsens seneste afgørelse om foranstaltningen.

Stk. 2. I sager om foranstaltninger iværksat i henhold til § 20 i lov om frikommunenetværk eller § 9 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie skal personalet løbende revurdere behovet for foranstaltningens fortsatte anvendelse.

Tryghedsskabende velfærdsteknologi

§ 5. Kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 128 b i lov om social service gælder i 12 måneder.

Stk. 2. For personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, jf. § 136 b i lov om social service, kan en afgørelse efter § 128 b i lov om social service træffes uden tidsbegrænsning. Anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi skal dog ophøre, hvis betingelserne i § 128 b i lov om social service ikke længere er opfyldt.

Stk. 3. Der må ikke anvendes andre tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger end dem, der fremgår af de regler, som social- og indenrigsministeren har fastsat efter § 128 a, stk. 3, i lov om social service.

Låsning og sikring af yderdøre og vinduer

§ 6. Kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 128 c i lov om social service gælder i 12 måneder.

Stk. 2. Låsning og sikring af yderdøre og vinduer forudsætter overholdelse af regler om brandsikkerhed.

Kortvarig fastholdelse i personlig hygiejne-situationer

§ 7. Kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 136 a, stk. 3, i lov om social service gælder i 12 måneder.

Stk. 2. Kortvarig fastholdelse i personlig hygiejne-situationer efter § 136 a i lov om social service, § 19 i lov om frikommunenetværk og § 8 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie kan alene ske i følgende hygiejnesituationer:

- 1) Tandbørstning.
- 2) Barbering.
- 3) Hårvask, badning, håndvask og tøjskift.
- 4) Klipping af hår og negle.
- 5) Skift af bleer og bind.
- 6) Pleje af hud.
- 7) Fjernelse af madrester og andre genstande i kindpose, mundhule, øre og næse.
- 8) Almindelig sårpleje.

Stk. 3. Ved kortvarig fastholdelse i personlig hygiejne-situationer efter § 136 c i lov om social service vurderer personalet, hvornår der er tale om en hygiejnesituation.

Stk. 4. Der må ikke bruges hjælpemidler til kortvarig fastholdelse efter §§ 136 a eller 136 c i lov om social service, og der skal være proportionalitet mellem karakteren af den fastholdelse, der udøves, og det, der søges opnået ved fastholdelsen.

Advokatbistand

§ 8. Familieretshuset udpeger efter ansøgning et antal advokater i retskredsen, der har pligt til at tage sager efter §§ 124 d, 129, 129 a og 136 d i lov om social service.

Stk. 2. Ansøgninger til ledige poster som advokat i sager efter §§ 124 d, 129, 129 a og 136 d i lov om social service indkaldes ved opslag i den lokale presse, fagtidsskrifter eller på anden måde, der kan sikre, at der kan udpeges det nødvendige antal egnede advokater. Ansøgningerne forelægges Advokatrådet til vejledende udtalelse.

§ 9. Kommunalbestyrelsen og Familieretshuset har pligt til at benytte de advokater, der er udpeget af Familieretshuset, jf. § 8, stk. 1.

§ 10. Den, der iværksættes foranstaltninger over for efter §§ 124 d, 129, 129 a og 136 d i lov om social service, kan altid vælge sin egen advokat.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen og Familieretshuset skal påse, at en advokat, som er privat antaget, ikke er inhabil på grund af forholdet mellem klienten og klientens ægtefælle, pårørende m.fl.

Generelt om registrering og indberetning

§ 11. Registrering efter § 135 a i lov om social service skal foretages på de særlige indberetningsskemaer, som findes på Socialstyrelsens hjemmeside.

Stk. 2. Registreringen skal bruges i dialogen mellem personaleleder og medarbejder som et vigtigt element i læring og refleksion, bl.a. i forhold til hvordan indgreb i fremtiden vil kunne undgås ved brug af socialpædagogiske metoder.

Stk. 3. Personalelederen skal sørge for, at alle registreringer indberettes efter § 135 a, stk. 1, 2. pkt., og § 135 a, stk. 2, i lov om social service.

Stk. 4. Den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for tilbuddet til den pågældende person, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal vurdere, om indberetningen, jf. stk. 3, giver anledning til bemærkninger eller til ændringer i kommunalbestyrelsens afgørelser om borgerens forhold, jf. kommunalbestyrelsens forpligtigelse i medfør af § 148 i lov om social service.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen i den kommune, der fører det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet, jf. § 148 a i lov om social service eller § 2 i lov om socialtilsyn, skal vurdere om indberetningerne om magtanvendelse giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser.

§ 12. Registrering efter § 22 i lov om frikommunenetværk skal foretages på de særlige indberetningsskemaer, som findes på Socialstyrelsens hjemmeside.

Stk. 2. Personalet skal sørge for, at alle registreringer indberettes efter § 22 i lov om frikommunenetværk.

Stk. 3. Den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for en leveret ydelse efter § 85 i lov om social service, skal vurdere, om indberetningen, jf. stk. 2, giver anledning til bemærkninger eller til ændringer i kommunalbestyrelsens afgørelser om borgerens forhold.

§ 13. Registrering efter § 11 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie skal foretages på de særlige indberetningsskemaer, som findes på Socialstyrelsens hjemmeside.

Stk. 2. Personalet skal sørge for, at alle registreringer indberettes efter § 11 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie.

Stk. 3. Den kommunalbestyrelse, der er ansvarlig for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal vurdere, om indberetningen, jf. stk. 2, giver anledning til bemærkninger eller til ændringer i kommunalbestyrelsens afgørelser om borgerens forhold, jf. kommunalbestyrelsens forpligtigelse i medfør af § 148 i lov om social service.

Stk. 4. Den kommunalbestyrelse, der fører det driftsorienterede tilsyn, jf. § 148 a i lov om social service eller § 2 i lov om socialtilsyn, skal vurdere, om indberetningerne om magtanvendelse giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser.

§ 14. Er der efter § 141 i lov om social service udarbejdet en handleplan for personer, over for hvem der er iværksat magtanvendelse eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten, vedlægges en kopi af handleplanen i forbindelse med indberetningen efter § 11, stk. 3, § 12, stk. 2, og § 13, stk. 2.

§ 15. Kommunalbestyrelsen følger udviklingen i anvendelsen af magt og andre indgreb i den personlige frihed over for de borgere, som kommunalbestyrelsen er ansvarlig for, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, med henblik på en vurdering af behovet for opfølgning.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen sikrer, at der udarbejdes en beretning om udviklingen efter stk. 1, som forelægges kommunalbestyrelsen. Dette sker en gang årligt.

Tidsfrister for registrering og indberetning

§ 16. Registrering efter § 135 a i lov om social service og § 22 i lov om frikommunenetværk skal foretages straks og senest tre dage efter, at indgrebet har fundet sted, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I tilfælde, hvor der er tilkøbt socialpædagogisk ledsagelse under ferie efter § 15 i lov om frikommunenetværk, skal registrering af indgreb efter stk. 1 foretages straks efter, at ferien er slut, og senest tre dage herefter.

Stk. 3. Registrering af foranstaltninger efter stk. 1 og 2 indberettes månedligt efter § 11, stk. 3, og § 12, stk. 2.

§ 17. Registrering efter § 11 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie skal foretages straks efter, at ferien er slut, og senest tre dage herefter.

Stk. 2. Registrering af foranstaltninger efter stk. 1 indberettes månedligt efter § 13, stk. 2.

§ 18. Registrering af magtanvendelse uden hjemmel og af indgreb, som er foretaget som led i nødværge eller nødret, skal foretages straks og senest tre dage efter, at indgrebet har fundet sted, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I tilfælde, hvor der er tilkøbt socialpædagogisk ledsagelse under ferie efter lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie eller § 15 i lov om frikommunenetværk, skal registrering af indgreb efter stk. 1 foretages straks efter, at ferien er slut, og senest tre dage herefter.

Stk. 3. Registrering af foranstaltninger efter stk. 1 og 2 indberettes månedligt efter § 11, stk. 3, § 12, stk. 2, og § 13, stk. 2.

§ 19. Ved ferie efter § 16, stk. 2, og § 18, stk. 2, forstås ophold væk fra borgerens bolig, som indeholder mindst én overnatning. Ferien kan finde sted her i landet eller i udlandet.

§ 20. Registrering af flytning iværksat efter §§ 129, 129 a og 136 f i lov om social service foretages senest med udgangen af den måned, hvor flytningen er påbegyndt.

Stk. 2. Registrering af foranstaltninger efter stk. 1 indberettes kvartalsvist efter § 11, stk. 3.

Folketingets tilsyn i henhold til grundlovens § 71, stk. 7

§ 21. Personer omfattet af foranstaltninger som nævnt i § 124 d, stk. 2, eller § 136 d, stk. 2, i lov om social service skal underrettes om adgangen til at rette henvendelse til Folketingets udvalg i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, om tilsyn med personer, der er underkastet administrativ frihedsberøvelse. Dette gælder også, selvom der er givet samtykke til foranstaltningen.

Særlige sikkerhedsforanstaltninger i boformer efter § 108 i lov om social service

§ 22. En afdeling, der hele eller næsten hele døgnet har yderdøre og vinduer konstant aflåst, skal være godkendt som særligt sikret afdeling, jf. stk. 2.

Stk. 2. En særligt sikret afdeling kan være organiseret som en selvstændig boform efter § 108 i lov om social service eller som del af en boform efter § 108 i lov om social service og skal godkendes af socialtilsynet, jf. lov om socialtilsyn § 4, stk. 1, nr. 2.

Stk. 3. En særligt sikret afdeling kan alene modtage personer, som i henhold til dom eller retskendelse skal optages i et særligt botilbud, jf. § 108, stk. 7, nr. 1-3, i lov om social service.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen for Lolland Kommune har pligt til at etablere en særligt sikret afdeling på Kofoedsminde og til i dette tilbud at modtage personer, som i henhold til dom eller retskendelse skal optages i et særligt botilbud, jf. § 108, stk. 7, nr. 1-3, i lov om social service.

Modtagepligt

§ 23. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om ophold i boformer efter § 108, stk. 1, i lov om social service til personer, der

- 1) efter retskendelse skal underkastes mentalundersøgelse,
- 2) i henhold til dom eller kendelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse, eller
- 3) som vilkår for tiltalefrafald eller prøveløsladelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om ophold i særligt sikret afdeling, jf. § 22, i den udstrækning, det er fastsat af retten.

Ikrafttræden

§ 24. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2020.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 226 af 11. marts 2019 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter lov om social service ophæves.

Social- og Indenrigsministeriet, den 22. november 2019

ASTRID KRAG

/ Signe Maria Christensen